

Наше Слово

PIK LXVII № 9 (3368) ВАРШАВА, 27 ЛЮТОГО 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

«Київ – Варшава – спільна справа!»

На тлі наростаючого напруження з боку Росії останнього тижня у Польщі проходила велика кількість акцій солідарності з Україною. У столиці майже кожного дня щось відбувалося: і мітинги біля Посольства України, і акція біля Палацу культури і науки, яку відвідав мер Варшави. А в неділю на Замковій площі пройшло віче, організоване Об'єднанням українців у Польщі разом з фондом «Наш вибір», Пластом, Польщі, Громадянським комітетом солідарності з Україною та Освітнім фондом Яцека Куроня. Там, під колоною Сігізмунда, зібралися сотні небайдужих українців, білорусів, поляків та висловили свій протест проти дій Російської Федерації; з регіонів приїхали і діячі ОУП.

З і словами про триваючу війну та проханням вшанувати загиблих на ній хвилиною тиші виступив голова Об'єднання Мирослав Скірка.

— Ми мріємо про мир в Європі та розвиток і стабільність в Україні, — сказав він. — Але нашою найбільшою проблемою є те, що для Росії ці наші мрії є найбільшою проблемою. Вже 8 років, від того моменту, як на Майдані згасали барикади, а ми почали збирати вбитих під час Революції гідності, — від того часу стартував другий етап боротьби, тоді почалася російська агресія на Україну, і ця агресія триває досі. Війна почалася не тільки що, вона йде віддавна. Вона коштувала нам, українцям, 15 тисяч вбитих та більше 4000 поранених, а півтора мільйона людей вона змусила покинути свої домівки. Ця війна кожного дня приносить жертви та робить сиротами українських дітей.

— Імперські зазіхання Путіна можуть призвести до того, що для вільних народів не буде місця, — продовжив голова ОУП після паузи. — Не буде вільної України, Латвії, Литви, Естонії, вже

майже немає місця для вільної Білорусі. А потім не буде місця для нас, а буде лише Привіслянський край, як колись на давніх російських мапах. І сьогодні тільки від нас залежить, чи погодимося ми на це, чи ні.

— Я дуже рада, що ви тут, з нами, що Польща на всіх рівнях підтримує Україну, — виступила голова фонду «Наш вибір» Мирослава Керик. — Сподіваюся, нам вдасться спільно дати відсіч ворогу, разом відвернути цю небезпеку. Мрію, аби Україна була демократичною, мирною державою, і щоб цей мир був на терені всієї Європи. Ні — війні! Так — мирній Україні!

Посол України в Польщі Андрій Дешиця подякував польському уряду, що зайняв тверду позицію і допомагає своєму сусіду, згадав жертви Революції гідності у річницю запеклих боїв на Майдані та висловив впевненість, що країна обов'язково доєднається до ЄС і НАТО.

— Сьогодні ми зібралися тут, аби продемонструвати солідарність з Україною, — зазначив він, — а також засвідчити позицію нашої країни, яка не хоче

війни, але яка буде битися — битися за свою Батьківщину. Ми робимо все, щоб до великої війни не дійшло, але Москва і Путін мусять зрозуміти, що ми не дозволимо окупувати наш край.

Висловити слова підтримки Україні прийшло немало відомих поляків зі світу політики, мистецтва, журналістики, зокрема, головний редактор «Газети виборчої» Адам Міхнік, голова партії Polska 2050, кандидат в президенти на останніх виборах Шимон Головня, політик, ексмер столиці Марцін Свенціцький, депутат міської ради Варшави Ярослав Шостаковський, діяч «Солідарності» Збігнев Буяк, актор, режисер і директор театру Анджей Северин. Також виступили член координаційної ради конгресу кримських татар у Польщі Недім Усейнов та організаторка акції «Свята без тата» Вікторія Батрин. Всі вони дуже виразно та емоційно висловилися на підтримку українського народу та говорили про солідарність і спільне майбутнє.

— Сьогодні Україна переживає драматичний момент, — зазначив зокрема

Адам Міхнік. — Це іспит зрілості для українського народу і суспільства — і вони відмінно його здають. Але це також тест на нашу порядність: чи ми зважимося на братерську солідарність, чи дозволимо кремлівському імперіалісту загрибати, як колись Адольф Гітлер, країну за країною, це менту за людиною. Я впевнений, що це момент, коли вирішується доля цілої Європи та майбутнє усього людства. Рано чи пізно настане час, коли бандитський режим впаде, і ми разом піднінемо тост за самостійну Україну та демократичну Росію!

Серед прапорів було видно не тільки українські, але й кримськотатарські та білоруські. На плакатах рясніли заклики: «Ні війні», «Ми з Україною» та «Лапи геть від України», присутні вигукували: «Київ — Варшава — спільна справа» та «Слава Україні», а наприкінці зібрання усі разом заспівали гімни України та Польщі. ■

Тетяна ДАНЮЧЕНКО
Фото Христини Заник
та авторки статті

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

#StandWithUkraine у Кракові

Сотні людей прийшли підтримати Україну, щоби разом сказати: #StandWithUkraine. Тільки згуртованою і активною громадою ми зможемо відстояти державу та протидіяти інформаційній війні, яка триває, зокрема, і у Польщі.

Мітинг відбувся біля краківської Ратуші. Виступали голова місцевого гуртка ОУП Андрій Олійник, Генеральний консул В'ячеслав Войнаровський, експосол Польщі в Україні Ян Пекло та ветеран війни з позивним «Хакер». Потім колоною учасники рушили довкола головної площі до Малого ринку та вийшли на вулицю Посельську, де розташовані три консульства, зокрема й американське.

Зачитавши заяву Світового конгресу українців про протидію війні та подякувавши іншим державам за підтримку, колона демонстрантів рушила головними вулицями міста. Хо́да завершилася біля російського консульства. Там учасники заспівали гімн та повторили свої вимоги до Кремля — припинити війну з Україною. Адже якщо її не зупинити негайно, це призведе до катастрофи у Європі. ■

Андрій ОЛІЙНИК,
голова гуртка ОУП в Кракові
Автор фото — Юрій Красівський

«Путін – стоп», «Руки геть від України»:

у Гданську відбулись пікет та мітинг на підтримку України перед загрозою агресії Росії

▲ Олександр Плодистий

сидить накачаний ботоксом імператор, для якого мало відтятих земель Грузії, конфлікту на Дністрі, анексії Криму та війни на Донбасі. Україна хоче мирного життя, але цьому заважає мілітарна політика агресивного сусіда», — звернулася до учасників пікету Марта Коваль.

«Російська Федерація, концентруючи сотню тисяч військ, створює загрозу не тільки для України, а й для держав Балтики та безпосередньо для Польщі», — заявив Марек Вільчинський.

«Путін – стоп», «Руки геть від України» — скандували українці та поляки під Консульством РФ у Гданську.

Увечері того ж дня на площі Солідарності біля пам'ятника загиблим робітникам суднобудівного заводу відбулася демонстрація на підтримку України.

16 лютого 2022 року у Гданську пікетували російське консульство. Люди вийшли на вулицю на знак підтримки України перед загрозою нового вторгнення Росії. Організатори — Марта Коваль та Марек Вільчинський, представники укра-

їнсько-польської громади Гданська — проводять такі акції з 2014-го, тобто з моменту анексії Криму та початку війни на Донбасі.

«Світ змінюється та розвивається, лише Росія залишається без змін. Вона — і далі агресор, а в Кремлі досі

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

Вроцлав разом з Україною

З ініціативи Генконсульства України у Вроцлаві, місцевого гуртка Об'єднання українців у Польщі, Спільки білорусів та за підтримки міської влади 20 лютого пройшла акція вшанування Героїв Небесної Сотні та підтримки України у часи загрози з боку Росії – #StandWithUkraine.

Перед міським управлінням Вроцлава майоріли стрічки і прапори, там зібрались понад 200 людей, поляки та іноземці, серед яких – численна українська громада, білоруси, грузини і литовці.

Цінні слова підтримки та солідарності

«Сьогодні, коли відзначається день Героїв Небесної Сотні, ми маємо нагоду продемонструвати нашу солідарність з Україною. Підтримати дух українців, що сміливо і незламно стоять перед загрозою російського вторгнення. А також віддати шану вірним синам України, які загинули за європейське майбутнє нашої держави як під час Революції гідності, так у нинішньому протистоянні з російським агресором», – зазначив у своїй промові генконсул Юрій Токар.

Голова ради міста Сергіуш Кмецік звернувся до вроцлав'ян та наголосив, що українці мають право на вільну і незалежну державу, а Вроцлав завжди підтримує Україну.

Голова місцевого гуртка ОУП Ігор Саламон, своєю чергою, звернув увагу на те, що Польща та Україна – це не тільки територія, а передусім громадяни. «У нашому місті вже проживає достатньо багато українців з дітьми, тому потрібна міжнародна школа. У ній українці могли би розвивати свою самобутність, вивчаючи рідну мову та культуру. Білорусів і грузинів теж необхідно підтримувати», – заявив Ігор Саламон.

Свою солідарність висловили також депутат сейму Нижньосілезького воєводства Титус Чарторийський, єпарх вроцлавсько-кошалінський Володимир Юшак, представники української, грузинської, литовської та білоруської громад.

Світло молитви

Після виступів, о 17.00, учасники вирушили до Собору Воздвиження Чесного Хреста УГКЦ на спільну молебень за Україну та Героїв Небесної Сотні. На знак пошани на завершення акції вони поклали квіти та запалили лампадки у пам'ять про померлих. ■

Текст і фото – Софія БАЯНОВА

Заклик до солідарності з Україною та протидії агресії Росії

У 2014 році Росія почала гібридну війну проти України, окупувавши український Крим та розпаливши воєнне полум'я на Донбасі. Ця війна принесла вже понад 14 тисяч жертв та вигнала з домівок півтора мільйони людей, дестабілюючи українську державу. Це була відповідь Путіна на українську Революцію гідності, на незгоду мільйонів мешканців України, які вийшли на вулиці своїх міст, борючись за право на самовизначення, демократію та європейські цінності. У концепції російських лідерів є місце тільки для поневолених, принижених та покірних людей. Тому Росія розтоптала міжнародні трактати та власні зобов'язання, і сьогодні шантажує Україну і світ, погрожуючи ще одним вторгненням та окупацією України, яка, попри багато протиріч, впроваджує складні реформи, які мають на меті долучити її до європейської спільноти.

Російський план слугує реалізації імперських амбіцій Путіна, він має призвести до знищення міжнародного порядку, який діяв досі. У Європі має запанувати хаос. Тоді Москва спокійно вестиме свою егоїстичну політику.

Дедалі більше міжнародних аналітиків звертає увагу на те, як сильно нинішня політика Путіна нагадує стратегію Гітлера з 1938 року, яка призвела до Мюнхенської угоди, розподілу Чехословаччини, а роком пізніше – до вибуху II Світової війни.

Якщо ми сьогодні погодимося на окупацію України Росією, не треба буде довго чекати на подальшу агресію. Захищаючи та підтримуючи вільну Україну, ми захищаємо власну європейську домівку! Росія вже позбавила суб'єктності вільну Білорусь та зробила з неї полігон для втілення власної імперської ідеології. Це – передчуття того, що станеться з нами, якщо ми дозволимо Путінові диктувати нам свої правила. Ми не можемо робити вигляд, що нас це не зачепить!

Нинішня ситуація показує, що єдиною гарантією безпеки та стабільності у регіоні є членство України в НАТО та Європейському Союзу. За це також боролися і за це гинули герої Революції гідності. Цього добиваються громадяни України сьогодні. Цього, в ім'я миру та безпеки у регіоні, добиваємося також ми! Закликаємо усі народи Європи, всі уряди країн-членів ЄС і НАТО якнайшвидше розширити європейську зону безпеки на Україну, Молдову та Грузію. Закликаємо до реальної підтримки вільної Білорусі. Тільки це утримає російських імперіалістів від втілення у життя їхніх планів!

Закликаємо уряди всього світу – вживіть усіх можливих дій, аби не допустити реалізації деструктивної політики Путіна та зберегти територіальну цілісність і незалежність України!

Будьмо усі – поляки, європейці – солідарні з Україною! Зупинімо Путіна! Давайце скажемо рішуче «ні!» руйнуванню демократичного світу, принципів непорушності кордонів та прав громадян і держав на самовизначення!

Едвін Бендик
Мартина Богачик
Томаш Достатний ОП
Вітольд Горовський
Гжегож Пац
Бартош Пехович
Данута Пшивара
Павел Смоленський
Гражина Станішевська
Рафал Р. Сушек
Анджей Шептицький
проф. Марек Вільчинський
Агнешка Віснєвська
Міхал Войцєшук
Кристина Захватович-Вайда
Анджей Менцвель
Анджей Фрішке
Адам Бальцер
Славомір Сераковський
Адам Міхнік
Ярослав Курський
Павел Решка
Данута Куронь
Мирослав Скірка
Іза Хруслінська
Константи Геберт
Людвіка Вуєц
Ярослав Холодецький
Томаш Стрієк
Маріуш Зайончковський
Маріуш Сава
Петро Тима
Роман Дрозд
Ярослав Сирник
Об'єднання українців у Польщі
Громадянський комітет солідарності з Україною

▲ Лев Захарчишин

▲ Александра Дулькевич

Підтримати її прийшли близько 250 людей, серед яких була очільниця Гданська Александра Дулькевич, консул України Олександр Плодистий, а також представники української та польської інтелігенції. ■

Відеорепортаж з події можна подивитися, зісканувавши QR-code.

Юрій ЗАБІЯКА
Фото автора статті

▲ Марек Вільчинський і Марта Коваль

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Візит делегації
польського Сенату в Україну

Фото з сайту Верховної Ради України

17 лютого в Україну приїхала делегація вищої палати польського парламенту, аби висловити солідарність з українським народом. Про це повідомляють Польське радіо та сайт Верховної Ради.

Під час виступу в українському парламенті спікер Сенату Томаш Гродзький сказав, що до Києва прибули депутати від різних політичних сил: вони часто ведуть між собою гострі суперечки, проте у питанні солідарності з Україною та її підтримки вони завжди однакові.

«Для мене велика честь і гордість бути тут, у Києві, разом з українським парламентом і народом на чолі дуже сильної делегації; ми приїхали сюди, щоби показати однозначну солідарність з великим українським народом, — сказав у п'ятницю в столиці України Томаш Гродзький. — Ми, поляки, чудово розуміємо, що означає загроза для демократії, суверенітету чи територіальної єдності України. Скажу більше — об'єднаний світ Європейського Союзу, США, Великобританії переконаний: те, що зараз відбувається, — це не просто конфлікт на російсько-українському кордоні. Його результат вирішить, де буде встановлена межа вільного світу західної цивілізації, у якій має опинитися Україна».

Спікер Сенату висловив переконання, що після завершення гострої фази конфлікту слід буде розпочати роботу щодо якнайшвидшого вступу України до НАТО та ЄС. «Бо якщо це воля українського народу, то ніхто не може йому диктувати, що робити у цьому питанні», — наголосив Томаш Гродзький.

«Польща — весь народ, усі політичні сили — буде підтримувати вас у цьому напрямку. Хай живе Україна!», — підсумував спікер Сенату.

Варшавські заходи на підтримку України
та вшанування пам'яті борців за неї

16-20 лютого у польській столиці відбулося кілька заходів з підтримки України та вшанування пам'яті борців за її незалежність, Героїв Небесної Сотні, усіх полеглих військових, добровольців і волонтерів, жертв російської агресії.

16 лютого українські дипломати та представники нашої громади у День єднання спільно виконали гімн біля Посольства України у Варшаві (на фото). Серед присутніх був, зокрема, Юрій Рейт — колишній голо-

ва Об'єднання українців у Польщі, який зазначив, що зараз усім українським організаціям у столиці слід замислитися над тим, аби об'єднатися і створити комітет, який би займався організацією різних форматів підтримки України.

Того ж самого дня під посольством Росії відбулася акція протесту за участі поляків та українців. Її організувала пара — Роман Осіца, музикант і журналіст, та українська радіоведуча з польської радіостанції Аліна Макачук. Присутні тримали в руках транспаранти з написами «Більше — жодної війни».

17 лютого на площі Дефіляд відбулася акція підтримки «Варшава солідарна з Україною!». Подію рекламував великий банер на станції метро Свентокшиська. Палац культури і науки підсвітили національними кольорами України. Попри несприятливу погоду, на акцію зібралися сотні учасників. Лунали вигуки «Слава Україні», «Київ-Варшава — спільна справа», майоріли прапори Польщі, України, ЄС та Білорусі. Серед людей, які виступили на події, був мер Варшави Рафал Тшасковський. Він подякував усім, хто зібрався на мітинг і запевнив, що Польща завжди підтримувала та буде підтримувати Україну. Перед учасниками виступили також посол України Андрій Дешиця, Мирослав Скірка — голова Об'єднання українців в Польщі, Іванна Кілюшик з фонду «Наш вибір» та Наталія Панченко, яка представляла організацію «Євромайдан-Варшава».

Фото Павла Лози

На мітингу побували також представники різних політичних сил, зокрема, депутат від «Громадянської платформи» Міхал Шерба, який був одним із організаторів заходу, а ще — представники та представниці громадських ініціатив, серед яких — Загальнопольський страйк жінок, «Громадяни РП» та Комітет охорони демократії.

Днем пізніше, 18 лютого, біля Посольства України у Варшаві провели акцію вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні — «Ангели пам'яті».

«Ми не можемо забути людей, які розпочали шлях України до Європи та цивілізованого світу. У ці дні потрібно пам'ятати про них в думках, молитвах і символічних акціях», — сказав посол Андрій Дешиця. Учасники події розвісили символічних білих паперових янголів на деревах і кущах біля дипломатичної установи.

Натомість 20 лютого відбулася церемонія покладання квітів та запалення свічок біля пам'ятної дошки борцям за європейську Україну на стіні посольства.

«Євромайдан-Варшава» на 25 лютого запланував акцію до роковин початку окупації Криму, яка пройде під посольством Росії. 6 березня ця організація хоче

провести публічне читання творів Тараса Шевченка — також під дипустановою Росії у Варшаві.

Зустріч очільників
Варшави, Києва та Праги

Фото з офіційного порталу Київської міської ради

15 лютого мер Варшави Рафал Тшасковський відвідав Україну. На своїй фейсбук-сторінці він повідомив, що поїхав зустрітись із мером Києва Віталієм Кличком та продемонструвати солідарність із Україною.

«Київ і Варшава — міста-побратими. Ми приїхали спитати: „Чим можемо допомогти?“», — зазначив Рафал Тшасковський.

Про візит повідомив теж офіційний портал Київської міської ради.

«Радий вітати своїх колег із Праги та Варшави в київській мерії! Сьогодні для моєї країни дуже драматичний момент. Україна за всі часи незалежності ще ніколи не стояла перед такою загрозою. Загрозою своїй державності, територіальній цілісності, своїм громадянам. Ми — мирна держава і мирний народ. І нікому не загрожуємо. Але будемо захищати свою свободу і незалежність, свою землю від будь-якого агресора. І для нас сьогодні важлива підтримка кожного партнера, кожного друга України та Києва. І чим ширшою і потужнішою буде така підтримка — тим більше стримувань буде для Росії щодо початку повномасштабного вторгнення до України, імовірність якого сьогодні дуже висока», — прокоментував візит мер Києва Віталій Кличко.

Ще одна мета приїзду очільників Варшави та Праги — обговорити з Кличком приєднання Києва до «Пакту вільних міст». Він був започаткований мерами Будапешту, Братислави, Варшави та Праги 16 грудня 2019 року в Будапешті. Пакт спрямований на просування цінностей свободи, гідності, демократії, верховенства закону та соціальної справедливості, а також на захист прав та зміцнення місцевого самоврядування.

«Ми — з вами. І як нація, і як місто. Українці — найбільша іноземна громада у Варшаві. Вони допомагають розвивати наше місто. Ми цінуємо це. І нас дуже хвилюють події, що розгортаються в Україні. Польща — перша країна, що визнала незалежність України. Ми завжди були друзями і завжди готові допомогти», — сказав Рафал Тшасковський.

Віталій Кличко подякував колегам за слова підтримки і підкреслив, що уже сам факт їхнього візиту до Києва у такий драматичний момент є свідченням допомоги.

Опрацював на основі повідомлень

Павло ЛОЗА

Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

ПОГЛЯДИ

ЖАННА КУЗНЕЦОВА,
журналістка,
Київ

3 терористами переговори...
ведуть?

Сьогодні — 16 лютого, середа. Понад три місяці ми, українці, звідусіль отримували інформацію про неминуче відкрите російське вторгнення на нашу територію. І ці анонси не виглядали пустослівними, адже локально наша війна з Росією триває уже 8 років, постійно гинуть наші військові, окупований півострів Крим та частина Луганської і Донецької областей, де досі залишаються українці.

Заяви західних партнерів лунали все гучніше і гучніше; американські, британські, німецькі та інші європейські видання рясніли мапами і планами нападу, у той час як Росія справді стягувала свої війська на кордони з Україною.

Із часу «приручення» невізаного президента Білорусі Олександра Лукашенка Володимиру Путіну стало значно легше «кошмарити» українців своїми танками на кордонах, адже тепер за 2 години їзди автівок від Києва (мого дому), на кордоні України з Білоруссю, стоять російські військові угруповання, важка бронетехніка, танки і ракети. Це не може не турбувати.

Серія дипломатичних візитів світових лідерів до Києва та Москви теж не дуже тишила. Ставки росли, ультиматуми важчали, атмосфера «накалалялася». Відеозвернення президента Володимира Зеленського не заспокоювали, а радше напружували ще більше. Дати ймовірного вторгнення наближалися — 15-16 лютого майоріли червоним на календарі в українських домівках і відгонили холодним страхом.

Нині люди масово записуються в загони територіальної оборони, цивільне населення вчиться стріляти, надавати першу медичну допомогу, шукає укриття

у підвалах своїх будинків; хтось, навпаки, вилітає з країни або їде на західну її частину, де під боком — безпечний кордон із Польщею.

Є гласне (чи негласне?) правило — не вести переговори із терористами. Але, звісно, коли ставкою є людські життя, цією нормою можна (а часто — і треба) знехтувати. Східний сусід-терорист приставив зброю нам до скроні у вигляді танків на кордонах, і висловлює свої жорсткі ультиматуми західним партнерам, зокрема США. Серед вимог — намагання вирішити за нас питання майбутнього вступу у НАТО. Ми виявилися мовчазною жертвою, і членство в Альянсі, прописане у Конституції, насправді від нас не залежить. Мають на це вплив країни-учасниці блоку, які зараз, аби запобігти великій війні, здається, наобіцяли Путіну що завгодно, коли завгодно і як тільки він забажає. А той, досягнувши якоїсь своєї проміжної мети, наказав вчора помалу почати відводити війська від південно-західного округу, тобто від частини наших кордонів.

Що там далі на порядку денному? Терористи ж звичай не зупиняються, коли отримують бажане, чи не так? ■

УКРАЇНА

Події тижня

Російські обстріли посилюються

Ситуація в Україні напружена. Від 17 лютого Росія та її бойовики багаторазово порушували режим тиші, обстрілюючи підконтрольні уряду території.

Зокрема, спостерігачі Спеціальної моніторингової місії Організації з безпеки і співробітництва в Європі (СММ ОБСЄ) в Україні у своєму звіті поінформували про 870 випадків порушення режиму припинення вогню на Донбасі за добу станом на вечір 17 лютого.

Бойовики обстріляли Станицю Луганську, Мар'їнку, Врубівку. Також вогонь фіксували поблизу багатьох інших населених пунктів уздовж лінії розмежування.

Операція об'єднаних сил повідомила про те, що 17 лютого вранці під час важкого артилерійського обстрілу снаряди потрапили у будівлю дитсадка. Троє вихователюк постраждали та отримали контузії.

Лише 17 лютого російські окупанти 43 рази застосували заборонене Мінськими угодами озброєння. Про це заявив пресцентр штабу ООС у ранковому зведенні.

«Офіційно повідомляємо: Збройні сили України неухильно дотримуються Мінських домовленостей та норм міжнародного гуманітарного права, не планують жодних наступальних операцій чи обстрілів мирних мешканців. Наші дії мають винятково оборонний характер. Відповідальність за ситуацію на тимчасово окупованих територіях несе держава-окупант Російська Федерація», — заявив головнокомандувач Збройних сил України, генерал-лейтенант Валерій Залужний.

Упродовж наступних днів обстріли не припинялися. За 19 лютого бойовики понад сто разів відкривали вогонь, 116 разів використовували зброю, заборонену Мінськими домовленостями. Загинуло двоє українських військовослужбовців. Схожа ситуація була і 20 лютого. Ввечері 20 лютого ООС опублікувала відео, на якому, як зазначають у штабі, видно, як бойовики відкрили вогонь з важкого озброєння по Луганську. Ймовірно, це провокація, щоб звинуватити Україну. На 21 лютого (на момент здачі номера в друк) президент Росії Володимир Путін скликав позачергове засідання Ради безпеки.

«Евакуація» жителів так званих «ЛНР» і «ДНР»

Лідери підконтрольних Росії «ДНР» та «ЛНР» Денис Пушилін та Леонід Пасічник заявили про масову «евакуацію» жителів цих районів до Росії. 18 лютого з'явилися два відеозвернення, на яких вони говорять про «зростання загрози нападу України». Доказів такої атаки не прозвучало. При цьому обидва ролики були записані ще 16 лютого. Про це повідомив активіст Сергій Стерненко, пізніше експерти-розслідувачі підтвердили ці дані (месенджер Telegram, де бойовики виклали свої відео, зберігає метадані файлів — і таким чином вдалося встановити дату, коли вони були записані). Тобто 16 лютого, коли ще не було масових обстрілів, Пушилін у відео говорить: «Сьогодні, 18 лютого, організований масовий централізований виїзд населення до Росії».

За словами бойовиків, у Ростовській області підготовлені місця для прийому та розміщення людей. «Насамперед евакуації підлягають жінки, діти та люди літнього віку. Керівникам підприємств та установ необхідно організувати виїзд сімей працівників», — йдеться у зверненні Пушиліна.

Після оприлюднення відеозвернень на окупованих територіях залунали сирени повітряної тривоги.

Речник Кремля Дмитрій Песков повідомив про виплату кожному «біженцю», який прибуде до Ростовської області з Донбасу, 10 тисяч рублів (приблизно 130 доларів). Частина людей почала виїжджати автівками та автобусами. У санаторіях, де нібито готові були прийняти «евакуйованих», місць не знайшлося. Влада Ростовської області розгорнула наметовий табір. Частина людей дві доби перебувала у холодних автобусах, бо і там їм місця не було. Пізніше міністр оборони України Олексій Резніков повідомив, що частина людей почала самостійно повертатися назад.

Знаковий виступ Зеленського на Мюнхенській конференції з безпеки

Президент України Володимир Зеленський 19 лютого виступив на 58-й Мюнхенській конференції з безпеки. Журналісти вже охрестили її як таку, що може увійти до історії. На початку та в кінці 20-хвилинної промови присутні — європейські політики, військові, бізнесмени та експерти — аплодували стоячи.

«Україна хоче миру. Європа хоче миру. Світ каже, що не хоче воювати, а Росія — що не хоче нападати. Хтось із нас бреше. Це ще не аксіома, але вже не гіпотеза», — почав промову Зеленський. Його виступ був насичений яскравими описами ситуації в зоні бойових дій, де біля кордонів України зараз стоїть 150 тисяч російських військових, техніка й важке озброєння.

«(...) Коли на шкільному подвір'ї з'являється воронка від бомби, у дітей виникає питання: невже світ забув свої помилки XX століття?»

До чого призводять спроби умиротворення? Як питання „Навіщо вмирати за Данциг?“ обернулося необхідністю вмирати за Дюнкерк і за десятки інших міст Європи та світу. Ціною в десятки мільйонів життів», — зазначив Зеленський. Він наголосив, що архітектура світової безпеки потребує оновлення, а правила, про які світ домовився десятки років тому, більше не працюють.

Зеленський підкреслив, що саме Україна захищає Європу. Напередодні дня Героїв Небесної Сотні (який відзначається 20 лютого, — ред.) він нагадав, що у 2014 році українці обрали європейську перспективу: «Росія переконує, що ми вибрали помилковий шлях, що у Європі нас ніхто не чекає. Хіба не Європа має постійно говорити й доводити діями, що це неправда? Хіба не ЄС має сьогодні сказати: наші громадяни позитивно ставляться до вступу України в Союз. Чому ми уникаємо цього питання? Хіба Україна не заслуговує на прямі чесні відповіді?». Зеленський зазначив, що Україна послідовно виконує Мінські домовленості та прагне дипломатичного врегулювання збройного конфлікту.

«За відмову від третього у світі ядерного потенціалу Україна отримала гарантії безпеки. Тієї зброї у нас немає. Безпеки у нас немає також. Немає й частини території нашої держави, що за площею більша, ніж Швейцарія, Нідерланди чи Бельгія. А головне — немає мільйонів наших громадян України. Усього цього немає», — підкреслив президент України.

Зеленський зазначив, що він ініціює проведення консультацій у межах Будапештського меморандуму. Якщо вони знову не відбудуться або за їхніми результатами не буде гарантій безпеки для України, то вона матиме повне право вважати, що Будапештський меморандум не працює, і всі пакетні рішення 1994 року поставлені під сумнів.

Під час виступу Зеленський також подякував державам, які підтримали Україну.

Новий альянс: Британія-Україна-Польща

Україна, Велика Британія та Польща започаткували новий тристоронній формат співпраці. Він покликаний реагувати на загрози європейській безпеці та посилювати економічну співпрацю між країнами.

Про це заявив міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба 17 лютого під час пресконференції у Києві, яку він провів разом із держсекретаркою Великої Британії Ліз Трасс. Міністр закордонних справ Польщі Збігнев Рау не зміг бути присутнім на події з логістичних причин.

З ініціативою створення формату виступив Київ у жовтні 2021 року. Він є частиною стратегії малих альянсів як проактивної зовнішньої політики України, — зазначив Кулеба. Він підкреслив, що альянс базується не на локальній географії, а на спільних принципах України, Польщі та Британії, прагненні зміцнювати безпеку та розвивати торгівлю і готовності до конкретних дій.

Глава МЗС повідомив, що невдовзі на офіційних сайтах з'явиться відповідна спільна заява трьох міністрів закордонних справ.

«У ній, зокрема, йдеться про те, що Велика Британія та Польща стоятимуть пліч-о-пліч з українським народом у зусиллях із захисту суверенітету та територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів. Польща та Велика Британія допомогатимуть нам обороняти нашу державу», — наголосив він.

Ліз Трасс зазначила, що Великобританія збільшує фінансування проєктів на підтримку України та її енергетичної незалежності до 100 млн фунтів стерлінгів.

Польща збільшила квоту на вантажні автоперевезення

Уперше за 5 років Україна та Польща домовилися про значне збільшення додаткових дозволів на вантажні автоперевезення. Про це повідомило Міністерство інфраструктури України. 15 лютого відбулися перемовини з польською стороною.

«Ми домовились обмінятися 20 тисячами додаткових дозволів уже наприкінці серпня цього року. Це дозволить зняти значну напругу у торговельній кризі,

яку ми зазвичай спостерігали щороку ближче до кінця літа. І ще 10 тисячами дозволів сторони обмінюються у листопаді цього року, за умови виконання спільного українсько-польського плану з розвитку інфраструктури автомобільних міжнародних пунктів пропуску», — зазначив Олександр Кубраков, міністр інфраструктури України.

Він подякував польським партнерам, зокрема своєму колезі Анджею Адамчику, за кроки назустріч.

Раніше, у 2018 році, Польща знизила квоту таких дозволів для України з 200 000 до 160 000. Відтоді ця кількість щороку зменшувалась. У 2019 році Варшава надала 10 000 дозволів, у 2020-му — 9 700. Ситуація стала критичною минулого року, коли польська сторона вперше не надала жодного додаткового дозволу для України, — інформує міністерство. Тепер нові домовленості дозволяють уникнути торговельної кризи між Україною та Польщею, а також мають стати позитивним прецедентом співпраці у транспортному секторі між двома державами.

Паш не поїде на Євробачення

Співачка Аліна Паш не буде представляти Україну на пісенному конкурсі «Євробачення-2022». Раніше, 12 лютого, вона виграла український відбір з пісню «Тіні забутих предків», але потім виявилось, що Паш порушила умови відбору. Співачка їздила в Крим у 2015 році, коли він уже був окупований Росією. Для потенційної участі у Євробаченні вона надала довідку від державної прикордонної служби (ДПСУ) про те, що нібито потрапила на півострів з території України, а не через Москву (це заборонено українським законодавством). Але пізніше виявилось, що документ — підроблений. 15 лютого ДПСУ повідомила, що такої довідки не видавала. Паш пояснювала, що відповідальний за підробку хтось із її команди, але вона нібито про це не знала. Натомість прикордонники не пояснюють, як же насправді Паш перетнула адмінмежу з окупованим півостровом, бо мають дані лише за останні п'ять років. Фактом є те, що перед поїздкою в Крим Паш таки була в Москві. За її словами, це була приватна поїздка, сама співачка вважає, що Крим — це Україна, а Росія — агресор.

Згідно з правилами нацвідбору на Євробачення, учасник має гарантувати, що не виступав у Росії та на окупованих територіях після березня 2014 року і не планує цього робити у майбутньому.

У своєму Instagram Паш написала: «Я не хочу далі бути у цій брудній історії. З важким серцем я знімаю свою кандидатуру як представника України в конкурсі Євробачення. На жаль. Мені справді дуже жаль».

Того ж дня Суспільне повідомило: «Сьогодні, 16 лютого, на позачерговому засіданні Організаційний комітет Національного відбору на участь у Євробаченні-2022 ухвалив рішення про припинення участі у відборі Alina Pash. Співачка не представлятиме Україну на Євробаченні-2022».

Підставою для такого рішення стала офіційна відповідь прикордонної служби про те, що Паш надала суспільному мовнику підроблену довідку.

Представника України на Євробаченні-2022 обериуть серед інших фіналістів відбору. Друге місце посів гурт Kalush Orchestra з піснею «Stefania».

Срібна медаль на Олімпіаді

У Пекіні 20 лютого відбулась церемонія закриття Олімпіади. Україна отримала лише одну медаль — це було срібло Олександра Абраменка у фрістайлі. Таким чином Україна посіла 25 місце у рейтингу. Загалом лише 29 країн здобули принаймні одну нагороду.

Кілька наших спортсменів входили до топ-10 у своїх видах спорту. Біатлоністка Юлія Джима посіла 7 місце у мас-старті. Жіноча збірна України з біатлону була сьомою в естафеті. Також Джима посіла 8 місце у спринті та 10 місце — в індивідуальній гонці.

Фрістайліст Олександр Окіпнюк отримав 9 місце у фіналі. Таке ж місце було у чоловічій збірній України з біатлону в естафеті.

Зазвичай Україна здобуває лише по кілька нагород на зимових Олімпійських іграх. Наприклад, у 2002 та 2010 роках збірна взагалі не мала жодної медалі. У 1994 році та 2014 був найкращий результат — по 1 золоту та 1 бронзі.

Перше місце під час Олімпіади у Пекіні посіла збірна Норвегії. Вона виграла 37 медалей, із них 16 золотих. На другому місці — Німеччина (27 медалей, 12 золотих), а на третьому — Китай (15 медалей, 9 золотих). Четверте місце — США (25 медалей, 8 золотих), п'яте — Швеція (18 медалей, 8 золотих).

Підготувала Христина ЗАНІК

ІНТЕРВ'Ю

Фото з архіву героїні статті

Кожен-бо хоче сидіти на траві

Розмова з Малгожатою Бічик – громадською та діалоговою активісткою з Варшави, яка три роки живе у Харкові та працює в тамтешньому відділенні міжнародної організації KURWE Wustrow Centre for Training and Networking in Nonviolent Action, що займається промуванням діалогу та ненасильницькою зміною конфліктів.

Що робить громадська активістка напередодні нової війни?

Пише проект. Це звучить курйозно, але такі у нас дедалі. Україна скопіювала польську систему розподілу коштів на культуру. У випадку фінансування Українського культурного фонду (УКФ) дедалі подачі заявок випадає на січень (розмова відбулася наприкінці січня – ред.). Більшість моїх знайомих відчуває на собі всю абсурдність ситуації, коли вони мусять планувати проекти на весь рік, збираючи водночас «тривожний рюкзак» для евакуації.

Зараз я у Варшаві, використовую давню відпустку. Але я би хотіла бути зі своїми друзями. З тієї інформації, що до мене доходить, могу сказати, що настрої коливаються між панікою та запереченням. Я сама, почувши у листопаді повідомлення про «тривожний рюкзак», проігнорувала його. Я збрала його за пів години до виїзду до Варшави. Дехто, однак, проводить повну мобілізацію. Цивільна служба організовує тренінги із першої медичної допомоги у випадку вогнепальних поранень та переломів, активними є також підрозділи територіальної оборони. Серед моїх знайомих є багато людей, які у випадку нового російського вторгнення будуть мобілізовані, тому вже зараз ходять на різні курси як волонтери, хочуть бути готовими.

Попри все, це все виглядає набагато гірше звідси, аніж безпосередньо там. Я почала боятися і панікувати лише тоді, коли приїхала до Варшави. Я зрозуміла, чому, перебуваючи у Харкові, отримувала повідомлення у стилі «У твіттері кажуть, що Путін атакує, виїзди зараз же!».

Хоча це вже не вперше така напружена ситуація на кордоні.

Схожа історія була навесні. У квітні російські війська вперше сконцентрувалися біля українських кордонів. У

Києві тоді ще пили каву на вулицях, а у нас у Харкові перевіряли бомбосховища. Ідеш вигуляти собаку, а у парку тобі кажуть: «Слухай, ти за-за кордону – певно, маєш якісь інструкції, ти вже спакувала речі? Бо у нас готова машина». Якийсь літак пролітає у небі, а ти дивишся: наш чи чужий? Уже неважливо, що для кого означає «наш» а що – «чужий», у Харкові це досі неоднозначне питання, але ти дивишся і думаєш: туристичний, чи це вже війна? Друзі з Києва казали: «Ну, якщо ти так стресуєш, то приїзди, але не накручуй себе». Лише зараз я отримала від них повідомлення: «Тепер ми тебе розуміємо».

Поради про те, що у випадку бомбардування треба бігти до найближчої станції метро...

У Харкові з часів війни зосталася купа сховищ. У центральній частині міста скрізь можна помітити вентиляційні отвори. З іншого боку, буває трохи як перед початком II Світової війни: невідомо, що буде, тому відкорковуємо шампанське. Це ж сезон олів'є! Я й сама перед поїздкою організувала кілька вечірок, запросила 40-50 людей з мистецького та активістського середовища. Щоби добре провести одне з одним час.

Ця потреба береться з пандемії, страху перед агресією чи з чогось інше?

Точно не з ковіду, в Україні це взагалі не першорядна тема.

А маю враження, що в Україні частіше слідкують за носінням масок та перевіряють кovid-сертифікати, ніж у Польщі. Щоправда, я кажу про Львів...

У Львові – так. Я була там у листопаді, і потім розповідала про це у Харкові легенди. Там це працює, бо інспектори ходять вечорами по вулицях і ззовні фотографують відвідувачів у закладах. Якщо за столиком сидить більше людей, ніж дозволено, то наступного дня

це місце закривають на 2 тижні. У Харкові – забудь про це. Найбільше вечірок та прем'єр відбулося під час піку захворюваності у листопаді. Харкову це все глибоко до лампочки. Львів більш відповідалий.

Отож, що цікавого відбувається у харківській культурній сфері?

Може, ти чула – недавно відкрилася мистецька резиденція. У ЛітМузею є новий меценат – пан Андрій (Андрій Набока – ред.). Він має бізнес у Польщі і вирішив, що хоче інвестувати у рідну культуру. У той же час хтось знайшов квартиру на продаж, яка має таке ж саме планування, як було у Юрія Шевельова. Комунальну, неторкану ще з радянських часів. Відтак Андрій купив два помешкання у Харкові – одне, про яке я сказала, і друге – у знаному будинку «Слово».

Я бачила серію проєкту «Ukrainian» про ці резиденції!

Я нещодавно допомагала організувати фестиваль вуличного театру, радше навіть активістського мистецтва – Parade Fest. Ми тоді домовилися, що студенти театральної академії допоможуть поприбирати в резиденції після ремонту, а ми за це отримаємо простір для фотовиставки Тома Шершеня з Варшави. Нещодавно приїздила також Оксана Забужко. Кілька днів тому (на момент розмови – ред.) вона мала свій квартирник.

Квартирник?

Ця назва походить з радянських часів, коли все відбувалося «на кухні». Квартирник – це така домашня вечірка, але не обов'язково алкогольна, радше з читанням поезії, мистецькими виставками, яких не побачиш у галереях. У Києві все відбувається у великих закладах, дуже модними стали платні лекції, а у Харкові лекції безкоштовні. І повертається традиція зустрічей «на квартирі». У випадку цих резиденцій це, звісно, культурна анімація, але вона має свою атмосферу. Знаєш – усі сидять у кімнаті, мисткиня – на краю ліжка, хтось не помістився й сидить на кухні, пропонує каву, ти роззуваєшся, ходиш у шкарпетках, панує вільна атмосфера. Треба визнати – у Харкові утворився такий приємний, творчий фермент. А може, він був завжди?

Ти згадала про Parade Fest. Що це?

Назва апелює до першотравневих парадів, але йдеться про право людей мати «своє місце у місті». Я допомагала робити цей фестиваль минулого року. Організатори збудували перед самим Держпромом кримський намет, розклали килими та подушки, і там ми увесь день дискутували про права людини. Ми зайняли цей величезний депресивний простір, з якого на щодень хочеться втекти. Виявилось, що тут можна почуватися і приємно. Це абсолютно нове відчуття міста. У Варшаві це також відбувалося кілька років тому. Харків за це тільки бореться, і робить це спільно з митцями. У Києві таке теж було, але він, здається, пішов у іншому напрямку.

Мені здається, Київ так швидко розрісся, що «перестрибнув» через певні етапи. А незалежно від того, чи ти відомий діяч, мисткиня чи проєктний менеджер – добре просто вміти сісти на траві.

Мій друг Саша пробував творити у Києві культурні простори поза центральною частиною міста. Усім відомо, що є великі інституції з широким по-

лем діяльності. А якщо ти, скажімо, з Лівого берега або з Оболоні і хочеш організувати театральний гурток – то де це можна зробити? Саша зайнявся старим кінотеатром і зробив чудовий проєкт «Кінотеатр „Братислава“», якраз на Оболоні. Там ніхто досі не інвестував у локальну культуру, цей район – надто близько до центру. Вони облаштували там балетний зал, переформатували також кінозал на театральний. Саша нещодавно повернувся до Харкова – зрештою, тут він народився. На моє питання «Навіщо?» відповів: «Бо у Києві вже все є, ти вже нічого не зробиш. А у Харкові ще є що робити, тут багато чого можна змінити».

Такий спосіб мислення мені дуже близький.

Так, я думаю, що Перемишль можна сприймати схожим чином. Твій слід на траві буде помітним, його не затопчуть одразу. На мою думку, треба планувати майбутнє і йти вперед. Я сама після хвилинок невеликої паніки минулого тижня зараз думаю, що все буде добре.

Повертаючись до теми війни...

Зараз ми всі маємо слухати сирени. Харків із самого початку був першим місцем імовірної атаки, ще у 2014 році. Мій товариш із гіркотою сказав, що для нас нічого не змінилося, тільки раптово увесь світ про нас дізнався. Щоправда, танків зараз більше, але 80 тисяч військових чекають біля кордону з весни (2021 р. – ред.). Тоді, коли ми всі дивилися на небо, а Путін раптом великодушно сказав «кінець навчань» – то повернулися на місяці постійної дислокації тільки 14 тисяч солдат з району Чорного моря. Ті, що ближче до Харкова, – залишилися.

Я читала, що Володимир Зеленський просить Вашингтон зберігати спокій, аби стримати паніку. Бо, з одного боку, це добре, що великі гравці – США, європейські держави – почали мобілізуватися. Але ще один ефект цього – з України тікають інвестори.

І на цьому фронті Путін, безсумнівно, перемагає.

І ще – ринок газу. Бо ж ніхто не хотів вести з Путіним перемовин, усе це показове недзвоніння... а сьогодні: дзвінки з Вашингтону, щотижневі перемовини, відновлення формату з Росією у G7! Достатньо пригрозити нападом на Україну – і гвалтівник уже змусив, аби з ним рахувалися. Плюс «Північний потік-2»: я раділа, що США схилили Німеччину до підписання заяви про те, що у випадку будь-якої російської інвазії цей газопровід не запустять. Зміна риторики – чудово. Але я швидко зрозуміла, що це зміна у поганому напрямку. Ще у грудні всі говорили про конкретне блокування газогону. А через місяць кажуть: проєкт буде, хіба що Путін нападе на Україну. «Путін, сиди тихо, не починай війни, то купимо в тебе твій газ». Парадоксально, але я розумію німців: вони не хочуть втратити інвестиції, а після аварії на Фукусімі вирішили відмовитися від атомної енергетики. Я працюю в організації, яка пишається тим, що займає «антиатомну» позицію. Але я зовсім не впевнена, що це гарне рішення. Навіть Франція намагається тиснути на Німеччину, щоби та визнала атомну енергетику «зеленою». Бо якщо не атом – то що? Російський газ? Звичайно, є також аналітики, які стверджують, що газопровід – це елемент тиску Європи на Росію. Тільки саме «Північний потік-2», по суті, став початком конфлікту!

ІНТЕРВ'Ю

Наразі мені все ж видається, що початок повномасштабної війни буде ефектом неопанованих нервів та знятого зі спускового гачка пальця. Хоча в голові у мене постійно звучить голос Енн Епплблом, яка каже, що Путін рано чи пізно нанесе удар. Уже тільки заради того, аби увійти до історії. Це — похмурий сценарій, тож сподіваймося, що він не справдиться, але перед нами — людина божевільна та повна комплексів.

Окупація Криму та агресія на Донбасі були, без сумніву, «емоційною» реакцією на Революцію гідності. У цьому контексті варіант «знятого зі спускового гачка пальця» зовсім не звучить абстрактно. Війна триває вже стільки років, що ми до неї звикли, особливо на лінії фронту. Це теж небезпечно.

Петро Андрусечко пише про те, що на Сході люди звикли до цього, і нові повідомлення не справляють на них такого враження, як на решту країни. Це якраз механізм заперечення, бо сьогодні ти можеш у Маріуполі відправити дитину до школи, а якщо знову будуть бомбардувати — то не відправиш. А якщо Маріуполь буде новим Донецьком, то взагалі невідомо, чи ти там залишишся. Це життя на постійному адреналіні. Так це відбувається і в Харкові. Я це помітила навіть у своєї собаки: у Варшаві вона весела й активна, а коли ми повертаємося до Харкова — починає всього боятися. Попри те, що я обожнюю це місто, я й сама відчуваю там постійну нервову напругу.

Я живу у центрі, у дуже специфічному будинку. Сусіди — колишні судді, прокурори, колись — працівники КДБ (Комітет державної безпеки СРСР, рос. Комитет государственной безопасности СССР). Гарні лица і цікаві люди. Один із них, пан генерал, озвався до мене уперше за два роки, коли у мене тріснули труби в підлозі. Треба було зварювати, виявилось, що немає відповідних креслень. Генерал підійшов тоді і сказав: «у мене теж так було». І все. Майстри відключили будинок від води, у суботу ввечері (60 квартир, без попередження). Сусіди на мене накинулися — яке я маю право! І тоді дався взнаки увесь нагромаджений стрес. Я зірвалася на них і накричала: що це через вашу систему, корупцію, владу, водоканал — і грюкала дверима. Наступного дня до мене прийшов сусід, він усміхався: «Як так вийшло, що ми з вами досі не потоваришували? У вас проблема — ви дзвоните і я з усім розбираюся».

Тоді я подумала, що, може, це нетактовно, неприємно і не відповідає етиці моєї роботи, але якщо ти не крикнеш — тебе у Харкові не стануть поважати (сміється).

Бачиш, варто було показати справжні емоції!

Але знаєш — попри перше враження, це не смішна історія, вона — про довготривалий стрес. Під час Parade Fest ми запросили молоді зі Сходу та провели експеримент невидимого театру: актор інкогніто розповідає якусь суспільно важливу історію, наприклад, в автобусі, та дивиться на реакцію. Перед цим ми організували тренінги, під час яких учасники та учасниці — переважно це були харків'янки — мали вирішити про що говоритимуть. Дівчата порушили тему безпеки. Розповіли про страх перед нападом, гвалтуванням. Не могли змиритися з тим, що ми живемо у місті, щодо якого досі не знаємо, що сталося у 2014 році. Як мислити про нього як безпечний простір, коли перший-ліпший бандит може прийти і поставити російський прапор на адміністрації?

Я, однак, попри все посміхаюся людям на вулиці. Може, я й не повинна цього робити, бо вони сприймають мене як дивачку чи терористку. Це — інший комунікаційний код, я не хочу його критикувати, я просто в якийсь момент зрозуміла, що люди можуть сприймати мене як когось небезпечного.

Звідки це береться? Це первинна реакція свій-чужий? Чи щось більше?

Я думаю, це береться з травм та довготривалого стресу. Коли ти перебуваєш у ситуації перманентної загрози, у тебе виробляються певні гормони — переважно адреналін та кортизол. Мусиш діяти, аби вижити. Коли ти панічно чогось боїшся, то в тебе відключаються всі ділянки мозку, відповідальні за театр, поезію, моральний аналіз. Ти думаєш тільки про те, аби вижити. Я, звісно, гіперболізую, ти не мислиш такими категоріями на щодень, але у стані стресу головним є виживання. Тоді ти не маєш часу на дружні стосунки, не встановлюєш нових відносин. Основні групи — родина, близькі — гарантують можливість жити далі. На мою думку, у Харкові відчувається це накладання багатьох рівнів різних травм. Харків'яни до сьогодні залишають шматочки сухого хліба на одвірку. Коли навколо голод, не можна викидати навіть крихти, а на одвірку їх не з'їдять миші. Мисько Барбара зі Львова казав: «На Галичині все є». А одружився зі Світланною Олешко, харків'янкою, тож жартував, що вдома — стільки їжі, як на голод та на війну. До того ж, ці останні 7 років — це постійний підвищений рівень адреналіну, навіть якщо люди цього не усвідомлюють.

Я дивлюся на друзів нашого віку, які не їздять у відпустку. Іноді у них немає на це грошей, іноді є, але головне — це робота. Зараз вона є, а невідомо, чи потім буде, тож працюєш нон-стоп, без перепочинку. Більшість із них не має шансів на пенсію, заощаджень, жодної фінансової подушки. Вони живуть із дня на день, в орендованих квартирах — а це також впливає на стрес.

Ти приїхала до Харкова 3 роки тому. Чи є якісь суспільні зміни, над якими ти працюєш і які поволі стають видимими?

Я почала працювати у дуже патріотичному середовищі. Якийсь час мені здавалося, що весь Харків бореться за українську мову. Потім я стала знайомитися з російськомовними людьми, які готові захищати Україну. А згодом, під час прогулянок з собакою, стала розмовляти з бабусями у парках, які виступають за Сталіна та Радянський Союз. Колись я говорила з однією жінкою — власницею боксера. Розповідаю їй про насильство на кордоні, про те, що там було багато згвалтувань. І та жінка мені так активно піддакує. Я думаю собі — люди ж цього не знають. Питаю, звідки їй це відомо. «Ну, як звідки, — відповідає вона. — З російського телебачення! То ті українці гвалтували людей по селах!».

Отож, є різні суспільні групи, складно говорити про стійкі зміни. З іншого боку, Харків — це місто чудових Маршів рівності, у яких беруть участь тисячі людей. Я усвідомлюю, що живу у своїй інформаційній бульбашці, я радше не запрошую на каву жінок, які стверджують, що українські військові гвалтували людей по селах і розпинали російських дітей. Але я бачу, що певні зрушення є, навіть на рівні системи. У цьому трохи допомогла смерть Геннадія Кернеса (ексмера міста — ред.), це

був рік «без короля». Секретар міської ради Ігор Терехов хотів, аби його обрали на цю посаду, тому намагався сподобатися всім. Можна було прийти з найбільш абсурдним проектом — і він на все погоджувався. Цей карнавал, певно, закінчиться, але деякі цікаві речі вже пришвидшилися. Наприклад, мають створити Харківський культурний фонд. Львів уже кілька років таке обговорює, а Терехов сказав: ми будемо першими.

Я пам'ятаю, як перший раз взяла собаку і поїхала до Києва. Ми пішли до парку неподалік Пейзажної алеї. Я їду і бачу купу людей, які лежать на траві, і собак, що бігають навколо них. Моя перша думка була: Боже, треба їх попередити! Зараз прийде охорона і всіх прожене. Виявилось, що ні. Упродовж цілого тижня потім після роботи я лягала в сукні на траву і спала, а пес бігав. У Харкові такого робити не можна. У головних парках є охорона, вона може тебе побити, якщо ти зайдеш на газон. Говорю якимось надворі з сусідкою, а вона нахилиється потроху до землі, гладить траву. Я кажу їй — давай сядемо. А вона — ні! Не можна. Чому, питаю, де це написано? — Я тут все життя живу і ніколи не сиділа на цій траві. Це також — про суспільну зміну: «несидіння на траві», внутрішнього поліцейського.

Минулого року охоронці побили людей у парку Шевченка за нестандартну поведінку. Хтось дістав кийком за ходіння по траві. Тож розпочалися акції, гепенінги. Активісти з видання «Люк» купили траву для гольфу, розклали на асфальті і запрошували всіх на пікнік. Пізніше організували ще один гепенінг у центрі міста. Поставили столик, за яким можна було записатися: «фамілія, отчество, номер телефона» — і зареєструватися, аби отримати талон на одноразове сидіння на траві. Там вишикувалася черга на 200 людей: вони підходили до трави, волонтери показували, на якому квадратному метрі хто може сісти. Вони виділяли тобі також килимок і перевіряли згодом, чи точно сидиш на своєму. Гуляючи з собакою, я розмовляю з бабусями про ці заходи. Бо одна оповідь — про війну, а інша — про моє місто. Багато людей говорили мені, що прийшли би, якби знали про подію. Бабусі казали: я все життя хочу сісти на траві!

Якщо бабуся в парку говорить тобі, що також хоче прийти на акцію, це означає, що двері вже прочинилися. Вони ще можуть захряснутися, але я наразі налаштована оптимістично. Уже є перша «пішохідна доріжка», з'явилися думки про другу. Свідомість людей змінюється, можливо — переважно у мій бульбашці, але я думаю, що і в іншій це би почалося. Треба тільки більше розмовляти.

Усе починається і закінчується на діалозі.

Частина моєї роботи полягає на створенні простору для діалогу. Як говорити із кимось чужим? Діалог — це добре, але коли він зі своїми. А це якраз — камінь спотикання: може, ми принципово різні у політичних питаннях, але у цьому місті кожен так само хоче сісти на траві? Це нас об'єднує.

Ти знаєш, Харків змінюється також тому, що молодь їздить на вихідні до Берліна. Wizzair літає двічі на тиждень. Люди повертаються із абсолютно новими ідеями, з новим просторовим досвідом. На мою думку, це матиме найбільший ефект — безвіз (безвізовий режим — ред.) і дешеві авіарейси. Це не може не принести зміни.

А що з так званним «відтоком мізків» у суспільстві?

Я цього не відчуваю. Справді — виїжджають завжди ініціативні. Але багато кого з них тягне повернутися сюди. Серед моїх знайомих є такі, що мають плани на еміграцію, але вони приїдуть назад і привезуть нові проекти, контакти, можливості. Є така ініціатива — «Нова симфонія Донбасу». Її зробив хлопець, який переїхав до Берліна, займається електронною музикою і приїздить на Схід, аби створювати музику з місцевою молоддю. На Заході він бере гроші та ідеї, студії для запису, а потім ця донбаська молодь показує свій доробок у Берліні. Без міграції не було би світу. Я й сама мігрантка.

Скільки в Україні таких мігрантів-активістів?

Із Польщі? У Харкові бувають люди, що працюють «напливами». Приїзять робити репортажі, писати книги. Анна Коженювська-Бігун, наприклад, нещодавно видала польськомовну збірку театральних видань Леся Курбаса. Це для мене — дуже важлива та ідеологічна робота. Я познайомилася також, на жаль, із кількома сумнівними персонажами, не хочу мати з ними нічого спільного. У Києві та на Сході знаю кількох людей з ОБСЄ. Хоча ОБСЄ не має хорошої преси в Україні (до неї входить Росія, тому ця організація не називає конфлікту на Донбасі війною, а саму Росію — стороною конфлікту). Зате я знаю багатьох німців, зрештою, я працюю в німецькій організації. Німці мають в Україні багато своїх інституцій. Польща ж із постійної репрезентації має лише Польський інститут, який був чудовим, але зараз став справді жакхливим. У німців є, приміром, фонди Конрада Аденауера, Гайнріха Бюлля, Рози Люксембург, Інститут ім. Гете, Форум ZDF, Deutsche Welle — усі вони працюють задля культури демократії. Я знаю багато цікавих німців, дуже часто вони — палкі прихильники України. На жаль, я відчуваю, що у Польщі досі переважає колонізаційний підхід. Це дуже бісить.

Отож, раз завтра радше настане, ніж ні — що далі?

Горизонтальні зміни, створення можливостей для зустрічей, як-от Харків-Маріуполь, Северодонецьк-Краматорськ. Я хочу зайнятися анімацією обміну досвідом. Це міф — що культура твориться тільки у Києві або Берліні. Неймовірні речі відбуваються також на кордоні. Коли я перший раз почувала про мистецтво Донбасу, то подумала: ага, будемо малювати терикони. А виявляється, що, серед іншого, через війну сучасне українське мистецтво отримало нові теми, про які Захід давно не чув.

Виникає також необхідність критичного погляду на сучасну історію. Минулого року мої друзі зняли чудовий фільм, який є спробою аналітично подивитися на Майдан. Він називається «Як домовлявся Майдан». Ми припустили, що Революція гідності вистояла завдяки тому, що люди з різних боків барикади стали між собою говорити. Це маловідомий дискурс, бо преса та історіографія показують переважно боротьбу. Ніхто не каже, що жертв було би більше, якби не розмови. Я займаюся промоцією цього фільму в Україні, а також — поширенням ідеї діалогу, який є частиною української культури. Я переконана, що розмови дадуть нам більше, ніж боротьба. ■

Кася КОМАР-МАЦІНСЬКА

Теодор Кузяк

Фото Володимира Грабана

«На весело» в тяжкий ковідовий час

Спомин про Теодора Кузяка

Двадцять п'ятого грудня 2021 року минуло 95 років од дня народження Теодора Кузяка.

Теодор Кузяк (1926-2010) — представник лемківської культури — письменник, гумориста і маляр, активний діяч на суспільній і культурній ниві. Народився в наймолодшому році провул в селі Бортне Горлицького повіта. Покликаний до Бавдинсту і вивезений на примусові роботи до Австрії, воював як доброволець в рядах Червоної Армії. По поверненні з фронту, в 1947 році виселений на західні землі під час Акції «Вісла». Дебютував в 1964 році. Публікував свої оповідання в пресі (головно в тижневику «Наше слово»), пізніше в кварталнику «Загорода». Друкувані як і написані твори збрало Видавництво «Наша Загорода» з Крениці і видало їх друком в формі книжок «Давно, то були часи» (1999) і «Догасаюча ватра» (2001). Згадаймо хоч пару з Кузякових гуморесок...

Ерудита

Деякі люди хотять знаємим і сузідам продемонструвати, які то вони просвічені, як дуже читають. То купують дуже книжок в гарній оправі, які на полицях в кімнаті барз ладні ся презентують, но і додають «сплендору», хоч часом бувають і так, же тоті книжки ніхто не читає.

З Іваном Качуриком дост рідко ся спотыкаме, але єдного разу, входячи до вагону, хтось мя штуркнув в плечі зо словами «Добрий вечір». Смотрию, є, та то Качурик усміхнений гварит:

— Но што, ідеме?

— Є, іхаме, — гварю — бо дахто бы подумав, же пішком.

Сіли зме, позерам, а в його сітці якась дост груба книжка, завита в папір. Качурик якби тото зауважив, певно чекав на то.

— О, видиш! «Одисею» Гомера ем купив. А ты читав «Одисею»?

— Так по правді, то ніт, — одрюк ем. Знаю о ній тілко, што з фільму.

— О, то ты братку отстаєш! А я юж «Іліаду» кінчу читати, і замовив ем сой кількатомову енциклопедию світової літератури, но і вшитких класиків. Но, раз, другий читаю, жебы хоч пригадувати то або тамто.

— Но, а маш на тото час? — Прецінь працюєш.

— Та ночами, братку, читаю, бо люблю тримати руку «на пульсі» літературного життя. Ты знаш што? — продовжує Качурик. — Я тепер мешкам коло стациі, то зайди до нас, посидиме, позгадуєме шкільны часи, так давно зме ся невіділи, а і Ганя ся втіштыт.

Дав ем ся намовити. Ганя направила ся втіштыла, бо сердечні мя привитала, потім штось з Іваном пошептали.

— Выбач, — гварит Іван, я мушу на хвилинку выскочити.

Вділ плащ і скоро вышол. Напевно по дашто «міцнійше», — подумал ем. Зостав ем сам в покою, бо Ганя сідила в кухні і штось рыхтувала. Встав ем з кресла і підышов до полиці, на котрій красувал ся гардий збір ріжных книжок. Взяв в руки «Іліаду», перезерам, смотрию, а ту медже картками сут дві п'ятсотки — банкноты, т.зв. «брудасы». Положив ем «Іліаду» на своє місце, потім входжу до кухні і звідую ся Гані:

— А, чом вы грошы тримате в книжках?

— Повім ти, але в секреті. Де бым не сховала, тот гад всяди найде, коли му бракне на горілку. А як вложу до книжки, мам святый спокій!

Дамскій ровер

Спіткали ся надорозі Беню і Гаскель, так ся привитали. Беню був ровером, і то дамскым, што Гаскель зауважив, і ся го звідую:

— Виджу, же-с си набыв ровер, але пошто дамскій?

— Йой, то дост довга історія, — одповів Беню.

— Довга, не довга, але мі ей оповідж, — поцекавив ся Гаскель.

— То было так, — зачав Беню. Стрітив ем в кавярні Бетку, знаш котру, бо ей отец ма млин. Выпили зме каву и по погарі вина, то она гварит, жебым ей

одпровадив домів, бо вечер, а сама боїт ся ити. Но, чом бы ніт, прошу дуже. Запровадив ем ей під дім, а она гварит, жебым зашов до середини, бо родичів неє дома, поїхали до уйка на гостину. То ем зашов. Бетка зробила чай, поставила коняк. Сідиме при столі и попиваме: раз чай, раз коняк. Аж Бетка гварит, йой Беню — як мі горячо. Но то здоймий сведер, — гварю. Зняла сведер, але за хвильку зас бесідує, же ей тепло. Но здоймий блюзку. Зняла, і сидіт лем в гальці, бо спідницю зняла скорше, же ани-м не зауважив коли. По якісім часі, зас нарікат, же ій горячо. Кый чорт, — думаю, я сиджу в убраню і під краватом, а мі не горячо, то ій повідам: та воз і здоймий зо ся вшитко.

— І, што думаєш?

Зошмарила вшитко, што іщы мала на собі, так же зістала гола, голіцька — аж ем ся зачудував. А она смотри на мя, смотри, якось так дивні, а потім повідат:

— Тепер, коханий Беню, бер што лем хочеш. То ся роззерам всяди, але не было нич цекавого до взяття, аж як ем выходив з хыжы, то-м зауважив на ганку тот ровер, то-м взяв. Так тепер знаш юж, чого в мене дамскій ровер! ■

З архіву «Нашой Загорода» выбрал
Володислав ГРАБАН

«Хати в Свіржовій»

Т. Кузяк
1992

«Догасаюча ватра»

«Хата в Бортному»

Ф. Кузяк
2001

ГРОМАДА

Зміни у Мазурському відділі Об'єднання українців у Польщі

Пристрасті у Гіжицьку

У Гіжицьку 12 лютого пройшла Надзвичайна конференція Мазурського відділу Об'єднання українців у Польщі (ОУП). У результаті відбулися зміни на посаді голови організації.

У заході взяли участь 23 делегати з правом голосу, голова ОУП Мирослав Скірка та запрошені гості. На порядку денному були три пункти: оцінка роботи очільника відділу Адама Цалки, використання гіжицької домівки та внески делегатів. Більшість учасників негативно оцінила діяльність Адама Цалки. Зокрема, Данута Малий відзначила, що голова втягнув організацію у конфлікт з війтом гміни Круклянки. Так, через приватну судову справу з війтом очільник відділу не подав заяву до гміни щодо коштів на підтримку відомих Міжнародних концертів церковної музики. Опісля голова не привітав війта на цьому заході і не подякував за підтримку. У відповідь Адам Цалка зауважив, що грошей на подію було достатньо, а крім цього — немає правила отримувати їх постійно з одних і тих же джерел. Голова підкреслив, що новим донором був Голдапський повіт.

Серед інших закидів делегати вказували на одноособове управління відділом, відсутність консультацій та нескликання ради відділу. Зрештою вони запропонували зняти Адама Цалку з його посади. Тут виникла формальна проблема, бо, згідно зі статутом ОУП, надзвичайна конференція може ухвалювати рішення тільки щодо тих пунктів, які перераховані у її порядку денному. А слів про відкликання голови там не було. Попри сумніви, спікер конференції Мирон Міштук провів голосування, під час якого більшість делегатів висловилися за звільнення Адама Цалки. Окрім представників Венгожева, які не були при цьому присутніми, участь у голосуванні не взяли делегати Бань-Мазурських. Голова тамтешнього гуртка, юрист і член товариського суду ОУП Євген Нога зауважив, що голосування було нелегітимним. Такий же сумнів висловив очільник ОУП Мирослав Скірка. «Якщо ви хочете відкликати чинного голову, то маєте для цього статутний механізм. Ви можете це зробити, скликаючи наступну конференцію з цим пунктом у порядку денному, якого зараз не було», — зауважив він. За його словами, у цій ситуації Адам Цалка має право подати справу на розгляд товариського суду. Той, своєю чергою, переконував, що не тримається за посаду, але хоче, щоби все відбулося легітимно, тож таки звертати-

меться до судової інстанції. Спікер конференції Мирон Міштук заявив, що навіть якби вона визнала неправомірність відкликання, то результат голосування показує, що голова втратив довіру, і більшість діячів не захоче з ним працювати. «Якщо треба буде, ми доведемо у загальному суді, не товариському, що це звільнення відбулося законно. Ніколи не буває так, що статут якоїсь організації виявляється вищим за загальні права», — заявив Мирон Міштук. Він сказав також, що вийде з організації, якщо Адам Цалка залишиться на посаді. Спікер вважає, що, якщо голова «має совість, то повинен сам подати у відставку». До цього закликали й інші делегати.

З іншого боку, прозвучав закид у цинізмі, оскільки зараз намагаються відкликати з посади людину, якій два з половиною роки тому ті ж самі делегати надали мандат довіри. Коли вже мала з'явитися формальна заява про скликання наступних конференцій, Адам Цалка передав голові гуртка в Круклянках Катерині Савко лист. Це була заява про вихід з організації. Документ підписали також Анна Цалка, Стефан Цалка та Петро Цалка. Вони заявили, що діяльність деяких членів гуртка у Круклянках та Мазурського відділу ОУП ще ніколи не була настільки агресивною. «Ми не розуміємо, чому і для кого слугуватиме внутрішній розклад організації, та не можемо продовжувати брати участь у цій деструктивній діяльності. Єдине можливе рішення — це вийти з членства у гуртку та відділі», — написали автори листа. Вони запевнили, що готові постійно допомагати Головній управі ОУП у роботі.

У такій ситуації Мирослав Скірка зауважив, що завданням конференції є обрання голови. Делегат Іван Пік сказав, що очільник відділу після такого рішення не повинен залишати засідання, бо ще має певні обов'язки — передати документи, надати доступ до заявлених проектів тощо. Мирослав Скірка пообіцяв, що посприє тому, щоб Адам Цалка це зробив.

Опісля делегати перейшли до процедури вибору голови. Подали кандидатури Івана Піка та Вікторії Петюк, яка відмовилася від балотування. Іван Пік зауважив, що така ситуація у відділі не може тривати далі, оскільки

▲ Анна Цалка складає заяву про вихід з ОУП

▲ Іван Пік після обрання головою відділу

призводить «до руїни». Він сказав також, що попередній голова втягнув у конфлікт свою родину. «Я як діяч ОУП завжди з великою пошаною ставився до сім'ї Цалків, а особливо — до пані Ані. Я вважаю, що багато наших заходів, зокрема у Круклянках, — це її велика заслуга, бо вона зуміла згуртувати людей до роботи, — відзначив Іван Пік. — Ми не хотіли нікого дискредитувати. Це була звичайна оцінка двох з половиною років роботи, причому голова не хотів взяти до відома певних аргументів». Іван Пік пообіцяв, що намагатиметься нормалізувати ситуацію у відділі і готовий до співпраці з кожним членом організації.

18 голосами його обрали головою (сам він утримався від голосування). Делегати одноголосно прийняли й кандидатів до управи відділу. Її членами стали: Вікторія Петюк (перша заступниця голови), Ярослав Оринчак (другий заступник голови), Стефанія Урбанська (вже була членкинею ради), Катерина Савко, Даміян Міштук, Єва Царик, Надія Коваль, Михайло Луцась.

Наступним питанням конференції було використання домівки у Гіжицьку. Відкликаний голова відділу повідомив керівництву організації, що до цих приміщень уже давно немає доступу, оскільки там поміняли замки у дверях. На рівні Головної управи ОУП це оцінили як скандал і прояв анархії. За словами Мирослава Скірки, така ситуація не повинна мати місця, а сумніви потрібно було вирішувати на місцях шляхом дискусії. Гіжицькі лідери, своєю чергою, переконували, що домівка повинна мати одного господаря, який зможе відповідати за майно та документи, які там зберігаються. Крім того, за їхніми словами, власником приміщення є гіжицький гурток Об'єднання. «Ніхто нікого з цієї домівки не буде виганяти. Ми не відмовляємося надавати доступ туди згідно з потребами відділу. Однак наша позиція незмінна — господар в хаті може бути тільки один», — відзначив Іван Пік.

Мирослав Скірка зауважив, що власником гіжицької домівки, як і інших, є ОУП, яке представляє Головна управа

і Головна рада. Він апелював також до повідомлень про можливість продажу будівлі, чим, як відзначали гіжицькі лідери, їх пробують залякувати. «Ми вас не лякаємо. Ніхто не буде продавати домівку, поки вона служитиме громаді. Якщо вона перестане виконувати цю функцію, тоді треба буде поставити знак питання», — пояснив Мирослав Скірка. Він рішуче відкинув звинувачення про те, що «центр» прагне продати цю нерухомість з огляду на заборгованість організації.

Під час дискусії Мирослав Скірка згадав також претензії до відкритої у 2019 році голови Мазурського відділу Катерини Полевчак. Деякі делегати зауважили, що, не отримавши абсолютної, вона не повинна входити до складу Головної управи ОУП. Крім того, представники місцевого хору «Камертон» заявили, що Катерина не розраховувалася з ними за підсумками продажів їхніх платівок. У відповідь Мирослав Скірка повідомив, що, за даними безпосередньо Катерини Полевчак, ці кошти не зникли, і колективу їх передадуть. Що ж до її членства у керівництві ОУП — голова організації зауважив, що було це автономне і згідне зі статутом рішення з'їзду, який обирає членів, зокрема і Головної управи.

Мирослав Скірка повідомив делегатів про збільшення розміру членських внесків до 90 злотих — половину цих коштів передаватимуть у розпорядження керівництва ОУП. Ці гроші збираються використовувати, зокрема, як власний внесок під час подання заяв на дотаційне фінансування. Голова поінформував також про створення електронної бази членів організації, яка має покращити комунікацію та представити реальний особовий склад Об'єднання. Як зауважив очільник, в ОУП потрібні справді активні люди, а не «мертві душі». Мирослав Скірка попросив також членів Мазурського відділу організувати на місцях мітинги підтримки і солідарності з Україною у зв'язку із загостренням російської агресії. ■

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

▲ Делегати з Бань-Мазурських відмовились голосувати за відставку

П'ятдесят років тому вперше «злетілися» і заспівали

▲ День Незалежності України у Варшаві, 2021 рік

Це було рівно п'ятдесят років тому. 27 лютого 1972-го в Музичній академії у Варшаві відбувся перший концерт українського чоловічого хору «Журавлі». Сьогодні список цього репрезентативного колективу Об'єднання українців у Польщі нараховує понад двісті прізвищ. Насправді хористів було більше. Нині людей, які приїжджають на репетиції та концерти, – близько 50.

Важливо бути серед своїх

Все почалося із співпраці Михайла Струмінського та Ярослава Полянського. У лютому 1972 року на першу репетицію у Сьрудборові біля Варшави приїхали 35 людей. Ще до неї Ярослав Полянський, уродженець села Поляни на Лемківщині, приблизно знав, хто вміє співати. Він мав нагоду чути хористів в інших ансамблях.

Із часом склад хору поповнювався. Люди доєднувалися до нього із різних причин. Хтось був на концерті, йому сподобалося – і вирішував спробувати і собі. Комуś здавалося, що ось він приїде поспівати – і все буде гаразд, а бути виконавцем у такому аматорському хорі – то величезна праця, бо треба бути дисциплінованим. Коли перед концертом проводився, наприклад, дводенний табір, треба було кинути всі свої обов'язки, роботу – і їхати. Самі хористи ухвалили принцип: якщо когось тричі не було на репетиції чи таборах, які могли тривати по кілька днів, то з таким учасником прощалися. Багато колишніх членів колективу зазначають, що перебування серед «журавлів» було для них важливим. Певно, тому, що багато з них мало спогади воєнного чи післявоєнного періоду, і саме на репетиціях вони мали змогу говорити між собою про минуле. Сьогодні цього вже немає, бо нема і тих співаків, які з власного досвіду пам'ятали би виселення 1947 року.

Родина голосом сильна

Перша зміна «старшого» на «молодше» покоління настала на початку 90-х років, наступна – під кінець 90-х,

а остання – уже в новому тисячолітті. Звичайно, такі «хвилі» вступів до хору можна пов'язати зі зміною диригентів, з приходом яких міняється спосіб роботи. За всю історію хору ним диригувало п'ятеро таких митців. Після Ярослава Полянського були колишні «журавлі» Роман Ревакович і Роман Радзівонів, а згодом – Ярослав Левків, який не співав у цьому хорі. Уже майже 20 років на цій посаді залишається «ексжуравель» Ярослав Вуйчик. Можна сказати, що він пов'язаний із колективом з дитинства, адже коли він був малий, на репетиції «Журавлів» приводив його батько Антін Вуйчик, колишній голова Ради хору. Уже після 2000-го року до колективу прийшов онук Вуйчика-старшого – Левко.

Щодо сімейних зв'язків. У минулому співали також батьки й сини: Ярослав Юрчак та Любомир, Павло Люболич із Петром і Адрианом, багаторічний голова Ради хору Юрій Рейт та його син Лука, Антін Стець з Ольгом та Орестом, Іван Трембач з Михайлом та Романом, Іван Падух з Михайлом та Ярком, Роман Михалик із Орестом та Ігорем. Зараз у хорі продовжує разом співати родина Сулими – батько Юрій та сини Ігор та Мирон.

Насправді «співочих» людей, пов'язаних сімейними лініями, у гурті завжди було багато. Нерідко це були брати, двоюрідні брати чи вуйки.

Усі «запанібрата»

Загалом, подивившись на сьогоднішній склад колективу, можна сказати, що у порівнянні з минулим він «помолодшав». І хоч уже нема такої ситуації, як раніше, коли на репетиціях

були присутні три покоління, сьогодні і надалі залишається принцип, що всі тут «запанібрата», звертаються одне до одного «на ти» (по імені). Старшим важливо бути серед молодих. Найстарший сьогодні серед хористів за стажем Павло Люболич. Перемишлянин співає майже від самого заснування «Журавлів». І хоча, як він сам говорить, «часом сказав би, що вже досить», поки що не думає відмовлятися від участі.

Щодо молодих – окрім сімейної традиції, часто буває так, що прийти до хору запрошують їх товариші, які вже там співають. Дехто потрапив на свою першу репетицію на запрошення диригента, ще хтось мав нагоду побувати на концерті. Деякі молоді хористи підкреслюють, що робота в колективі збагачує їхню свідомість. Це дає їм можливість плекати мову, культуру, спів – саме тут усе це поєднується в одне ціле. Крім того, виступаючи з гуртом, молодь має можливість познайомитися з класичною та церковною українською музикою. Це важливо, оскільки сьогодні менше «журавлів» ніж колись, співає у церковних хорах.

До Канади, за океаном...

Усього «Журавлі» видали чотири платівки, чотири касети, два документальні фільми (VHS) і шість компакт-дисків. За п'ятдесят років існування хор взяв участь у кількох сотнях концертів та став лауреатом фестивалів не лише у Польщі. Колектив бував у Греції, Бельгії, Німеччині, Литві, Нідерландах, колишній Югославії, Італії, Великобританії, Чехії, Словаччині.

Проте найбільш особливими хористи вважають поїздки до України. 18 березня 1989 року «Журавлі» вирушили туди уперше (тоді ще в УРСР). Турне тривало понад десять днів, а хор співав від Львова до Канева. Цю подорож учасники переживали з особливим хвилюванням. Тоді у Львові «Журавлі» уперше виконали «Отче наш» – попри те, що організатори попереджали, щоби хористи звертали увагу на репертуар. Після молитви присутні в залі встали, але ніхто не аплодував. Співаки під час цього турне презентували церковну музику, яку тоді не дозволялося виконувати.

У квітні наступного року «Журавлі» вдруге потрапили в Україну, виступали вже двічі на день, а на кожний концерт вносили синьо-жовтий прапор і співали «Ще не вмерла Україна». Упродовж останнього тридцятиліття хор ще кілька разів відвідував Україну. Особливо часто – за останні десять років, беручи участь у кількох фестивалях у західних

областях. Однак ці поїздки уже не мали такого піднесеного характеру, як у кінці 80-х та на початку 90-х років.

Хористи згадують також турне в Канаді та США у 1986 році. За місяць вони відвідали 23 українські осередки за океаном. Варто нагадати, що «Журавлі» були першим українським колективом із Польщі, який поїхав на концерти до цих країн. Хоча після турне в Америці там залишився один із хористів, тодішня влада не мала до колективу особливих претензій. Можливо, саме тому із часом з Польщі до Америки змогли поїхати наступні колективи: хор «Лемковина» та ансамбль пісні і танцю «Ослав'яни» з Мокрого, який цього року також відзначає 50-ліття.

Влітку – працюють, узимку – зимують

Однією з незмінних речей у хорі – як колись, так і сьогодні, – є почуття гурму. Те, що у колективі буде весело, всі знали вже від першої репетиції. Саме відтоді серед «журавлів» побутує приповідка про те, що як треба, то навіть із «колючого дроту» можуть заспівати, або «що журавель, то мудрагель». Як і 50 років тому, так і зараз, репетиції проводяться, як кажуть учасники, в «ключках». На них хористи «злітаються» з різних закутків Польщі. Назва походить від ключів диких птахів. Колись зустрічі проходили переважно у Гданську. Згодом – у Перемишлі та Гданську, а останнім часом дедалі частіше – у Варшаві.

Функціонування не лише «журавлів», а й інших гуртів, колективів та загалом організацію заходів ускладнила пандемія. За останні два роки репрезентативний хор ОУП брав участь у концертах та репетиціях навесні та влітку, а восени та взимку хористи зустрічалися онлайн. Час покаже, як виглядатиме робота цього року. Серед планів у межах святкування 50-ліття українського чоловічого хору «Журавлі» є кілька концертів. Деякі поєднують із вшануванням 75-х роковин акції «Вісла».

Матеріал підготовлений на основі спогадів хористів та публікації «Український чоловічий хор Журавлі: 1972-2012 роки».

Коментарі колишніх та теперішніх учасників, диригента, статті про репертуар, публіку, концерти та людей, які співпрацювали з «Журавлями», ми публікуватимемо у наступних номерах з нагоди ювілейних концертів хору.

Павло ЛОЗА

Фото з архіву хору «Журавлі»

«Журавлі», 1970-ті роки

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

«Кава з кардамоном» – 10-серійна історична драма, телесеріал. Режисер: Ірина Громозда. У головних ролях: Олена Лавренюк, Павел Дельонг, Тарас Цимбалюк. Прем'єра в Україні: 20 грудня 2021 року. Тривалість серії: 55 хв.

Красивим українським серіалам – бути

Мабуть, читач погодиться зі мною щодо того, що останнім часом серіали увійшли до епохи свого розквіту. Це не означає, що люди більше не дивляться повнометражних стрічок, а проте ми дедалі частіше проводимо свої вечори, наприклад, на сервісі Netflix, і можемо «проковтнути» цікаву серіальну історію іноді навіть за кілька днів.

Хтось віддає перевагу цьому формату, тому що банально не має часу після роботи дивитися повноцінне кіно понад півтори, дві години. Один короткий епізод переглянути завжди швидше. Інші ж стають «серіальними маніяками» і не можуть спинитися, не подивившись стрічку якнайшвидше. Добре пам'ятаю, як ми з чоловіком потрапили у залежність від популярної «Гри престолів». Попри те, що серії там досить довгі, ми не могли відірватися і переглядали по декілька епізодів щовечора.

В Україні ще донедавна була велика проблема з вітчизняними серіалами. На телеканалах було суцільне засилля російського контенту дуже поганої якості. Останнім часом український кінематограф досить активний, свою справу також зробив закон про функціонування української мови як державної. Багато нинішніх телесеріалів мають легкий, романтично-розважальний характер, як ось «Моя улюблена Страшко», «Люся-інтерн»; з'явилися і детективні стрічки: «Дільничний з ДВРЗ», «Слід». Вдалим проектом стала робота «Спіймати Кайдаша» – сучасна інтерпретація класичної повісті «Кайдашева сім'я» (рецензію на неї можна прочитати в «НС №15» від 12 квітня 2020 року).

Наприкінці 2021-го на українському каналі СТБ вийшов серіал «Кава з кардамоном». Його зняли за книжкою львівської письменниці Наталії Гурницької «Мелодія кави у тональності кардамону», написаною ще у 2013 році. Це дебютний роман авторки, який вона спершу надрукувала власним коштом, а згодом перевидала у «Клубі сімейного дозвілля». Твір став справжнім бестселером, його декілька разів додруковували, збільшуючи наклад. Згодом Гур-

ницька написала також продовження роману – «Мелодія кави у тональності сподівання».

Книжка розповідає про непросту історію кохання молодої українки Анни та набагато старшого за неї, одруженого польського шляхтича Адама. Події розгортаються у середині XIX століття на Галичині. У той час стосунки такого типу були приречені на осуд та скандал. Історичне тло – таке ж бурхливе і неспокійне, як і кохання головних героїв – «Весна народів», революції 1848-1849 років. За забороненим коханням було цікаво спостерігати у книзі, на екранах ж історія «ожилла» та заграла ще яскравішими барвами.

«Кава з кардамоном» є спільним проектом Solar Media Entertainment та телеканалу СТБ, що створюється у копродукції з Польщею за підтримки Державного агентства України з питань кіно та Українського культурного фонду. Наразі українсько-польські партнери вже активно працюють над зйомками другого сезону. А перший усі охочі мали можливість подивитися або на згаданому телеканалі, або на сайті серіалу.

«Наше слово» поспілкувалося з Наталією Гурницькою, аби дізнатися, чи планується показ «Кави з кардамоном» у Польщі. Авторка розповіла, що продюсери поки що усіх карт не розкривають, але, скоріш за все, перемовини про продаж стрічки за кордоном, зокрема у Польщі, вже ведуться. Не сумніваємося, що для усіх тутешніх глядачів серіал буде дуже цікавим. Адже драматичні стосунки відбуваються поміж українкою та поляком, не раз порушують автори і складну тему відносин між двома націями. Проте «Кава з кардамоном» припадає до смаку глядачам у Польщі не лише через це.

Роль головного героя Адама виконує відомий актор Павел Дельонг. Разом із українцями знімаються й інші польські актори – наприклад, сестра Павла Дорота Дельонг, яка і в серіалі грає сестру Адама – Терезу.

Роль головної героїні Анни виконує Олена Лавренюк, що виступає також шоуранеркою серіалу.

Одразу варто зазначити, що претенденти на головні та другорядні ролі підібрані дуже вдало. Хто читав книгу, одразу це зауважить. Гра акторів – на дуже високому рівні, що, безперечно, стає чи не основною складовою успіху першого сезону «Кави з кардамоном».

А проте особисто мені найбільше задоволення принесла естетика: костюми, зачіски, багатство інтер'єрів, красиві локації. Кожну нову сукню героїні хотілося розглядати детально, поставивши перегляд на паузу. Бюджет серіалу становить приблизно \$2 млн. І кожна потрачена копійка на його реалізацію – виправдана. Зйомки відбувалися у найатмосферніших локаціях Львова – як-от, до прикладу, Будинок вчених, Аптека-музей, Личаківський цвинтар. Також серіал знімали і в інших містах та локаціях: у Жовкві, парку «Софіївка», музеї «Київська фортеця» тощо.

Остання серія «Кави з кардамоном» закінчилась на дуже емоційному моменті інтриги – тож ми напружено чекаємо на другий сезон. Обіцяємо нашим читачам: шойно отримаємо достовірну інформацію про трансляцію серіалу у Польщі, одразу повідомимо про це на шпальтах газети.

А поки що на сайті видавництва «Клуб сімейного дозвілля» можна придбати романи Наталії Гурницької, що є не менш захопливими, ніж створений за ним сценарій. ■

Дарина ПОПІЛЬ

Уберегти від забуття

Наприкінці минулого року Щецинський відділ Об'єднання українців у Польщі передав до місцевого підрозділу Державного архіву понад 14 тисяч матеріалів та 15 тисяч світлин – в ОУП зберігатимуться їхні цифрові версії, які в майбутньому будуть доступні також в інтернеті. Серед переданих тоді документів – зокрема, перші протоколи Українського суспільно-культурного товариства, перший статут організації, списки членів повітових та місцевих ланок УСКТ, світлин, які документують громадське життя українців на Західному Помор'ї. Архівация матеріалів та фото відбулася у межах ініціативи «Депозит пам'яті» – протягом 2019-2021 років Щецинський відділ ОУП реалізував три такі проекти. І саме під час опрацювання світлин виявилось, що не всі представлені на них люди нині відомі представникам національних меншин. Тому й вирішили у межах «Депозит пам'яті» підготувати публікацію, яка розповідатиме біографії осіб, важливих для життя громад, що входять до Ради

організації національних та етнічних меншин у Щеціні: німців, українців, євреїв, литовців та греків. Рада була створена з ініціативи місцевого відділу ОУП у січні 2009 року.

– Це перше видання біографій, але ми вже думаємо про наступне, оскільки пам'ять про людей, які заклали підвалини громадського та культурного життя на Помор'ї після II Світової війни, є дуже важливою. Вони належали до різних національностей: німецької, єврейської, української, литовської та грецької. Варто у цьому контексті згадати, приміром, грека Константиноса Христоу, який є дуже важливою постаттю для національної різноманітності Помор'я. Такі книги стають у нагоді історикам, тому сподіваємося, що родини діячів також почнуть збирати про них інформацію, бо буває, що після смерті людини це зробити складно, адже пам'ять дуже нетривала, – каже Дорота Ковалевська з Інституту науки про політику та безпеку Щецинського університету, яка працювала над виданням.

– Зрозуміло, в публікації ми представили лише частину біографій діячів Ради організації національних та етнічних меншин і тих, хто творив культурне та суспільне життя окремих громад, у тому числі українців. Ми хотіли показати людей, які не обов'язково були лідерами, однак стояли за плечима очільників й разом будували організацію. Часом про таких осіб не пам'ятають, оскільки вони, зробивши своє, непомітно поверталися додому. Однак без них організація та церква не могли б існувати, – зауважує Іван Сирник, голова Щецинського відділу ОУП.

Таким чином, ми можемо прочитати про: о. Володимира Борівця, Михайла Козака, Івана Королівського, Петра Лахтюка, Володимира Малицького,

Романа Мужа, Іреню Пилипчака, Григорія Шумиловича, Владислава Терещецького. Це – тільки вибрані особи, які увійшли до публікації «Зберегти від забуття». Біографічне дзеркало національних та етнічних меншин на західному Помор'ї».

«У біографіях таких людей віддзеркалюється велика історія, однак не вона, а саме ці діячі є найважливішими. І дуже вони нам потрібні: бо ми або знали їх, або віднаходимо у їхніх біографіях близькі, впізнавані елементи; бо їхнє життя може допомогти нам зрозуміти світ, у якому ми живемо. Тому такі ініціативи неймовірно важливі, корисні та варті продовження», – написав у вступному слові габілітований доктор Ярослав Сирник із Вроцлавського університету.

У публікації «Зберегти від забуття» розміщені понад двадцять біографічних текстів про діячів із білоруської, грецької, литовської, німецької, української, татарської та єврейської громад. Усі вони творили західнопоморську культурну мозаїку.

«Ці матеріали відіграють особливу роль – „мобілізують пам'ять” про меншини. Вони допомагають показати процес вписування складних ідентичностей цих груп у дискурс про регіон, підкреслюючи різноманітність як характерну особливість спільноти наших досвідів. Окремі герої біографій ведуть своєрідний діалог із проектами більшості, прагнучи надати їм власне значення, бачення ідентичності групи, що відповідає можливості задоволення потреб та формулювання інтересів меншин. Нагадування про історії життя з минулого та сучасності зберігає для нащадків певний набір картин або подій, впливає на пам'ять про людей, організації, меншини, які змінюються», – читаємо у вступі до публікації.

Так, Іван Королівський народився 20 травня 1934 року в Лещинах у Мало-польському воєводстві. Він – видатний лікар, педагог, вихователь багатьох поколінь медиків, багаторічний завідувач кафедри та Клініки дитячої ортопедії Поморського медичного університету в Щеціні, нагороджений Золотим хрестом заслуги, Лицарським хрестом ордена Відродження Польщі та медаллю Комісії національної освіти. Помер 17 травня 2012 року. 30 вересня 2014 відбулася церемонія присвоєння його імені одній із вулиць Щеціна.

Константінос Христоу (Konstandynos Chrystou) народився у Кондоробах у Греції 15 травня 1938 року, був суспільним та культурним діячем, організатором наукових конференцій. За маленьким Костеком доглядала бабуся, яка 26 березня 1948 року вирішила разом з його мамою та молодшим братом покинути пошматовану громадянською війною Грецію. Вони приїхали до Польщі. Найбільшою мрією Константіноса Христоу було визнання греків національною меншиною у польському законодавстві. Під час засідання сеймової Комісії національних та етнічних меншин він казав: «Грецька діаспора в Польщі була, є і буде. Це безперечно». Помер 10 червня 2016 року.

Голова Щецинського відділу ОУП усвідомлює, що таких людей у місті було набагато більше, тому у майбутньому виходитимуть наступні публікації. Над цим виданням працювали Іван Сирник, Дорота Ковалевська, Малгожата Мечковська та Януш Мечковский з Інституту науки про політику та безпеку Щецинського університету. Видання стало можливим завдяки фінансуванню Маршалківського управління Західнопоморського воєводства. ■

Анна ВІННИЦЬКА

Ми закликаємо вас підтримати навчання дітей зі школи у Білому Борі та пунктів навчання української мови. Ми виділимо кошти на наукові та соціальні стипендії для дітей та підтримку навчальних пунктів.

Особисті дані можна захистити.

Управа відділу Об'єднання українців у Кошаліні
Stowarzyszenie KIWANIS International Klub Koszalin
Дирекція Комплексу українськомовних шкіл у Білому Борі
Управа Фонду ДЕКА
заохочує людей доброї волі до переказу 1% прибуткового податку на підтримку КОМПЛЕКСУ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ШКІЛ У БІЛОМУ БОРІ ТА ПУНКТИВ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, вписуючи в податкову декларацію РІТ за 2021 рік:

STOWARZYSZENIE KIWANIS
INTERNATIONAL KLUB KOSZALIN
ul. Zwycięstwa 32, 75-037 Koszalin
Konto: Bank Millenium S.A.
nr 34 1160 2202 0000 0000 3295 8076
KRS nr 0000138192 NIP 669 23 40 671
z dopiskiem: «pomoc na rzecz dzieci ze szkoły w Białym Borze i punktów nauczania».

Роман Білас, голова відділу ОУП у Кошаліні

ПІДТРИМАЙ ВІДБУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ

**Фонд Український народний дім у Перемишлі,
Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu,
ul. Kościuszki 5
37-700 Przemyśl
Poland**

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001
USD: 61 1600 1462 1838 9708 6000 0002
EUR: 07 1600 1462 1838 9708 6000 0004
SWIFT: PRABPLPK

54-й Дитячий фестиваль української культури

ЕЛЬБЛОНГ
21-22 травня 2022 року
Організатори

49 Загальнопольський конкурс писанок ім. Михайла Ковальського в Гожові-Великопольському

Об'єднання українців у Польщі і Об'єднання лемків, управи гуртків у Гожові та Любуський музей ім. Яна Декерта в Гожові запрошують до участі в 49 Загальнопольському конкурсі писанок ім. Михайла Ковальського.

Писанки, найменше п'ять заварених «на твердо» або видмушок, добре запакованих (найкраще в призначених до торгівлі текстурових коробках) просимо надіслати до 28 березня 2022 року на адресу: Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta «Spichlerz» ul. Fabryczna 1, 66-400 Gorzów Wlkp. з дописом – «konkurs pisanek». Пакет просимо позначити написом «Ostrożnie! Szkło».

До середини просимо вкласти записку, на якій буде зазначене ім'я, прізвище, адреса, вік автора та інформація про регіон походження використаних писанкарських узорів.

Нагороджені писанки експонуватимуть на виставці в Любуському музеї ім. Яна Декерта, відкриття якої відбудеться 10 квітня 2022 року. У випадку збільшення епідемічного ризику відкриття відбудеться у форматі онлайн.

Умови конкурсу доступні на сторінці www.muzeumlubuskie.pl

Ціна 1 примірника 30,00 зл. (всіх поштою – 8,00 зл).
Замовлення просимо надіслати на адресу
ТОВ «Тирса»: TYRSA Sp. z o.o.,
ul. Kościeliska 7,
03614 Warszawa,
email: tyrsa@hot.pl,
тел. +48 |22| 679 95 47
або вплачуючи рівновартість кількості замовлених примірників на банківський рахунок:
TYRSA Sp. z o.o., Warszawa
Nr 95 1160 2202 0000 0000 3170 4029
чи поштовим переказом, з позначенням скільки примірників замовляється.

ЖИВИ В НАШІЙ ПАМ'ЯТІ
ВІРТУАЛЬНИЙ НЕКРОПОЛЬ

ŻYWI W NASZEJ PAMIĘCI
WIRTUALNA NEKROPOLIA

Українське історичне товариство у Польщі з радістю повідомляє, що запущено сайт проєкту

«Живи в нашій пам'яті – віртуальний український некрополь у Польщі»

Адреса сайту: www.ukrainskanekropolia.org

Водночас висловлюємо вдячність усім, хто підтримав перший етап проєкту. Список цих осіб розміщений на сайті. Загалом зібрано 36 225 зл., з них витрачено 19 369 зл. Заощаджені кошти будуть спрямовані на реалізацію другого етапу проєкту.

Збережімо пам'ять про наших славних предків!

проф. Роман Дрозд – голова УІТуП

Шановні Читачі!

Надсилаючи оголошення, просимо подавати своє ім'я, прізвище, повну адресу, телефон та дату бажаного друку оголошення. Оголошення без таких даних не будуть прийматися до друку.

Редакція «Наше слово»

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuchenko, redaktorzy – Igor Szczurba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michalik, prenumerata, reklama – Łesia Korostełewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewicz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego),
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,
Internet: <http://ukraincy.org.pl>, <http://www.oup.ukraina.com.pl>

Fotoskład: Redakcja „Nasze Slovo”
Druk: Drukarnia „Efekt”. **Nakład** 2300 egz.
Pismo dofinansowane ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych Związku Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:
IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Передплата «Нашого слова» на 2022 рік ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	5,00 зл + поштові оплати	104,00 зл	208,00 зл	416,00 зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	5,00 зл без поштових оплат	65,00 зл	130,00 зл	260,00 зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	5,00 зл + поштові оплати	118,00 зл	236,00 зл	472,00 зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	5,00 зл без поштових оплат	65,00 зл	130,00 зл	260,00 зл

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
95,00 євро	190,00 євро

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
145,00 дол КАНАД.	290,00 дол КАНАД.

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	790,00 зл
113,00 дол США	225,00 дол США

Погляди авторів публікації не завжди збігаються з поглядами редакції. За надійність фактів відповідають автори. Редакція не зриває текстів не замовлених і не застражує себе правом їх редагування, скорочення і зміни титулів. Кoresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji. За зміст оголошень і реклам редакція не несе відповідальності. „Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo. **Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:** Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.